No. 1452 — Zaterdag 28 October 1911. — 28ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

HET CONGRES TE CARACAS.

Reeds het feit, dat het Congres in *buitengewone* zitting door Generaal J. V. Gomez te Caracas is bijeengeroepen, wettigt het vermoeden, dat geheel bijzondere beweegredenen daartoe geleid hebben en zeer belangrijke punten ter bespreking ter tafel zullen gebracht worden. Te oordeelen naar den inhoud van de „Boodschap" van den President, die wij hieronder in vertaling, althans voor het allergrootste gedeelte, laten volgen, schijnt dit ook werkelijk het geval te zijn. De aandachtige lezing van dit document heeft op ons den indruk gemaakt, dat Venezuela aan den vooravond staat van een nieuw tijdperk van voorspoed en opbloei. Wel is waar, staan al de voorgestelde plannen nog slechts op papier. En wij weten bij ondervinding hoe groot daar de afstand is tusschen een voorstel en de uitvoering ervan. Doch het verdient, de opmerkzaamheid dat ditmaal de President in zijn *Boodschap* ook de vinger legt op de wonde, wat tot nu toe bij onze naburen zoo zeldzaam pleegde te geschieden.

Hij spoort de redenen op van de achterlijkheid van het land ondanks den onschatbaren rijkdom zijner natuurlijke hulpbronnen, en geeft de middelen aan, die tot opbloei kunnen leiden.

Onze kolonie heeft er het grootste belang bij den loop der aanstaande gebeurtenissen, die in deze republiek wellicht het uitvloeisel zullen zijn van dit Congres, met bijzondere nauwlettendheid gade te slaan. Onze handel, scheepvaart en industrie zullen, wanneer deze plannen werkelijkheid worden, zonder eenigen twijfel er den terugslag, hetzij ten goede hetzij ten kwade, van ondervinden, en het is zaak overeenkomstig de verandering van het getij de bakens te verzetten.

In die *Boodschap* op Woensdag 18 October in het Congres voorgelezen, geeft de President als reden voor deze buitengewone samenkomst aan: de drang van zijn vaderlandsliefde.

De vrede, die sinds 1908 in Venezuela heerscht, moet nu vruchtbaar gemaakt worden door den bloei en voorspoed van het land te bevorderen. Deze is alleen mogelijk door de nijverheid nog hooger te ontwikkelen, den arbeid te steunen, door uit den vreemde kapitaal en inwoners naar het land te lokken, door den rente-standaard te verlagen, door den grond in cultuur te brengen, en de uitgestrekte woeste landstreken te koloniseeren, den gezondheidstoestand der bevolking te verbeteren. de havenplaatsen en de steden finantieel te helpen en aan de families vrede en welvaart en rust te bezorgen.

De President hoopt, dat hij het middel moge geweest zijn in de hand der Goddelijke Voorzienigheid, dat er nu voor altijd een einde is gekomen aan de lange reeks van burgeroorlogen. Tusschen broeders, hetzij dan liberalen of democraten kunnen en mogen er geen overwinnaars noch overwonnenen zijn, omdat allen, zonen zijnde van hetzelfde vaderland, hetzelfde recht hebben op gelijke voorrechten.

De President heeft een nieuw economisch-sociaal plan uitgewerkt, waarbij hij om 't uit te voeren en tot stand te brengen, een beroep doet op den invloed en de medewerking der Congresleden.

Het land heeft behoefte aan meer kapitaal, aan werkkrachten, aan meer kennis en ondervinding, om de nijverheid des lands tot ontwikkeling te brengen, en juist dit alles is in het land zelf niet aanwezig, moet dus uit het buitenland komen, dat genegen is om ons te helpen. Wij zelf hebben voldoende natuurlijke rijkdommen, maar weinige worden geëxploiteerd; wij hebben een vruchtbaren bodem, maar voor een deel niet in cultuur gebracht; onmetelijke landstreken, doch nog woest en braak liggend. Onze industrie mist de noodzakelijke hulpmiddelen om tot volle ontwikkeling en wasdom te komen. Onze ertsen en metalen liggen bedolven in den grond, omdat er geen kapitaal is, ze aan de oppervlakte te brengen. Op onze uitgestrekte grasvlakten treft men slechts hier en daar een kudde vee, omdat wij nog geen werk hebben kunnen maken van veredeling en kruising met andere rassen, een der eerste vereischten voor goede veeteelt. Onze landbouw vraagt hoognoodig om oprichting van suiker-centrales en om intensieve ontwikkeling van andere cultures. Wij zijn best in staat onze eigen levensmiddelen zelf te verbouwen, doch tengevolge van de gebrekkige ontwikkeling van onze landbouw en industrie, bestellen wij op buitenlandsche markten een menigte artikelen, die wij van uitstekende kwaliteit zelf zou kunnen voortbrengen.

Om onze Republiek tot dien hoogen graad van voorspoed op te voeren, moeten wij beginnen met groote nationale bankinstellingen op te richten, op gelijke voorwaarden zooals die in andere beschaafde landen bestaan, doch waarvan de oprichting voorloopig nog door onze tegenwoordige wetgeving belemmerd wordt.

Zulke banken belasten zich met de fiscale operaties van het Gouvernement, leveren crediet tegen 5% interest 's jaars, en geven aan industrieelen geld ter leen tegen 8%, nemen op zich sommige werken van Binnenlandsche Zaken, die van onbetwistbaar nut en belang zijn, ten uitvoer te brengen.

Dit Congres in buitengewone zitting bijeengeroepen heeft dus vooral tot taak onze tegenwoordige wetgeving te herzien en ze in overeenstemming te brengen met andere landen en verder om kennis en een beslissing te nemen, omtrent de ontwerpen van economischen en administratieven aard, waarvan boven gesproken is.

Het patriotisme, in plaats van beducht te zijn voor dergelijke nuttige economische hervormingen, moet, volgens des Presidents meening, veeleer welwillend daartegenover gestemd zijn, omdat op die wijze minder bemiddelde industrieelen overvloedigen steun tegen billijken interest zullen verkrijgen, terwijl de groot kapitalisten wel is waar geen ruimere winsten zullen maken met hun geld te beleggen, daar tegenover veel grooteren waarborg voor hun kapitalen verwerven, omdat het een zekere wet der economie is, dat lager interest de waarde der eigendommen doet toenemen.

Men meene niet, dat deze nieuwe instellingen bestrijding zullen vinden van de zijde van de nijverheid des lands, integendeel zij zal daarin juist de zoo lang verwachte bescherming vinden; de reeds bestaande instellingen, die reeds zooveel goede diensten aan den staat en aan de industrie bewezen hebben, zullen nu een uitgestrekt veld vinden om hun kapitalen te beleggen, de bankbiljetten zullen gemakkelijker circulatie vinden in het geheele land en door de wet gewaarborgd zijn; in elken staat van de republiek zal er een succursaal worden opgericht, die instellingen zullen geen grooter overwicht genieten dan dergelijke banken in andere landen, en zoo zal Venezuela zich vast en zeker aansluiten en deel nemen aan de financieele beweging, die ruimschoots geluk en vrede aan die naties belooft met den steun van regeeringen die hun zware verplichtingen nakomen.

De President hoopt de verwezelijking dier plannen te beleven en roept de leden van het Congres op om voor dien grooten bloei van Venezuela den grondslag te leggen. Wanneer ze later hun nijverheid tot bloei zullen gekomen zien, Caracas vrij van schuld, het Orinoco-gebied zijn onberekenbare schatten zendend over de wereld, de bevolking verdubbeld, de huisgezinnen gelukkig en elken Venezolaan sterk door zijn recht en geadeld door het vervullen van zijn plicht, dan kunnen wij rustig neerzitten en de voldoening smaken het vertrouwen der volkeren niet beschaamd te hebben.

Onkunde of Onwil.

Verregaand is soms de onwetendheid in sommige kringen ten opzichte van het Katholicisme.

Dat dit geen overdrijving is, begrijpt een ieder, die aan onze hoogescholen, in de wetenschappelijke wereld, de litteratuur of de journalistiek eenigermate thuis is. Men spreekt, schrijft, oordeelt maar raak — of, juister, niet raak — over Rome, ook al heeft men nooit een Roomschen Catechismus opengeslagen, of al kent men kwalijk de eerste beginselen der Roomsche wijsbegeerte, moraal, kerkgebruiken enz. Daarentegen worden de geschriften, welke *tegen* allen geopenbaarden godsdienst, met name tegen het Katholicisme gericht zijn, dadelijk als echt wetenschappelijke producten geprezen en op groote schaal verspreid. Hoe overdreven werd de laatste jaren in bepaalde kringen gedweept met Confucius, Buddha en Mahomed, hoe zijn de werken der Tübinger school, hoe de nieuwe Evangeliën van Strauss, Renan en de nog latere rationalisten geëxploiteerd. Van Häckel's „Welträthsel" werden 10.000 exemplaren alleen in Duitschland verkocht, en het getal oplagen van W. Bölsche's werken loopt in 't fabelachtige.

Geen wonder, dat zelfs professor Harnack, de beroemde protestantsche theoloog te Berlijn, zich in de vergadering van Duitsche taalgeleerden, 't vorig jaar te Bazel gehouden, gedwongen zag te bekennen „Wat ik soms uit den mond van jonge studenten over het Katholicisme krijg te hooren, gaat alle grenzen te boven. De meeste dwaze, ergerlijkste, beleedigende dingen worden als het natuurlijkste karakter der Katholieke Kerk voorgesteld."

Tegen deze grove onkunde in katholieke zaken heeft onlangs een niet-Katholieke, maar onpartijdig geleerde, dr. F. W. Foerster, dezelfde paedagoog, wiens geschriften over pædagogie met gelijke warmte in Duitschland en Nederland geprezen werden, zijn stem verheven.

Dr. Foerster was zelf vele jaren niet alleen een slaaf van de onkunde, die hij thans bestrijdt, maar ook een verbitterde vijand van het Katholicisme. Voor de grootheid, waarheid en het goddelijke der Kerk bleef hij blind, maar wijd had hij toen de oogen geopend voor enkele misbruiken en zwakheden, die de menschen en het menschelijk element in de Kerk aankleven. De studie evenwel van de voornaamste ethische vragen der menschelijke maatschappij evenals de theoretische en practische studie over de karaktervorming vertoonden hem allengs de hoogere beteekenis van het Katholicisme voor de beschaving. De schellen vielen hem van de oogen en toen de Duitsche studenten een paar jaar geleden werden opgehitst tegen de katholieke corporaties aan Duitsche hoogescholen, kon hij deze onrechtvaardige beweging niet lijdelijk aanzien. „Bij die gelegenheid — getuigt hij zelf — heeft de fundamenteele onbekendheid met datgene, wat men bestreed, op zulk een pijnlijke wijze mijn aandacht getrokken, dat ik niet langer stilzwijgend toezien, maar het woord richten wilde tot de ernstige elementen in de studentenwereld."

Ook hoogleeraren, die zich niet zelden aan averechtsche oordeelvellingen over het Katholicisme schuldig maken, en journalisten, die slag op slag in hun behandeling van het dagelijksch nieuws blijk geven, zelfs

Wetenschap en Techniek.

Perpetuum Mobile.

Met bovenstaanden naam wordt een vraagstuk aangeduid, hetwelk eeuwen lang den menschelijken geest heeft bezig gehouden, zonder ooit tot een oplossing te zijn gebracht, hoeveel vernuft en volhardingsvermogen ook tentoongespreid zijn bij de pogingen om het te verwezelijken.

Ofschoon bij den tegenwoordigen stand der natuurwetenschappen de constructie van een *perpetuum mobile* als onuitvoerbaar moet worden beschouwd, komt 't toch meermalen voor, dat iemand tijd en geld verspilt aan het zoeken naar de verwerkelijking van dit denkbeeld. Niet zelden tracht zoo iemand dan anderen financieel in zijn zaak te betrekken, wat noodzakelijkerwijs op teleurstellingen moet uitloopen. Hoe prachtig ook de beschrijving en de werking der uitvinding moge schijnen, bij de practische uitvoering ervan komt men onvermijdelijk tot de conclusie dat het resultaat van alle bestede moeite nihil is.

Wat beoogt men met de vervaardiging van een *perpetuum mobile* en waarom kan dit doel nooit worden bereikt?

Op de eerste vraag is zeer eenvoudig een antwoord te geven, om de tweede te beantwoorden is evenwel, zooals zal blijken, een nauwkeurige bestudeering van allerlei natuurverschijnselen noodig.

De naam „*perpetuum mobile*", dat is „eeuwigdurende beweging" geeft slechts ten halve de beteekenis weer van het vraagstuk, dat daarmee steeds wordt aangeduid. De bedoeling is niet zoozeer een werktuig te maken, hetwelk zich eeuwig beweegt, als wel een machine te vervaardigen, dat geschikt is om *uit zich zelf, dus zonder eenige inmenging van buiten af*, voortdurend arbeid te verrichten.

De uitdrukking „arbeid verrichten" moet in een zeer algemeene beteekenis worden opgevat, waarop, tot goed begrip van het volgende, eerst wat nader moet worden ingegaan.

Men kan in 't algemeen zeggen, dat er arbeid wordt verricht, wanneer door 't uitoefenen van een kracht een last wordt verplaatst of een weerstand wordt overwonnen.

Dit zal duidelijk worden door eenige voorbeelden, betrekking hebbende zoowel op arbeid door menschen als op die door machines verricht.

Wanneer iemand met behulp van een katrol een kist ophijscht, verricht hij arbeid, omdat hij door met een zekere kracht aan het touw te trekken, den last die er aan hangt, verplaatst.

Een timmerman, welke een plank afschaaft, verricht arbeid, want hij moet een kracht uitoefenen om de weerstand te overwinnen welke de schaaf bij de beweging over het hout ondervindt.

Een smid kan een gloeiend stuk ijzer door hameren een ander vorm geven. Daartoe moet hij arbeid verrichten, want ijzer kan niet als deeg gemakkelijk gekneed worden, integendeel verzet het door zijn vastheid zich sterk tegen verandering van gedaante. Bij het smeden moet dus door de met den hamer uitgeoefende kracht de weerstand van het ijzer tegen vormverandering worden overwonnen en dus arbeid worden verricht.

De door menschen geleverde arbeid kan ook door machines worden voortgebracht: een stoomlier kan lasten ophijschen, een schaafbank hout schaven, een stoomhamer ijzer smeden. Maar deze werktuigen verrichten dien arbeid niet van zelf, daarvoor is nog iets anders noodig.

Heeft iemand b.v. alléén een schaafbank in zijn werkplaats staan, dan kan hij daarmee niets uitrichten, hij moet immers een machine hebben, welke die schaafbank in beweging brengt. Koopt hij nu een electromotor, welke hij daaraan verbindt, dan is dit op zichzelf óók niet voldoende; alleen wanneer hij die motor aan het electrische kabelnet aansluit, dus m.a.w. een electrischen stroom door zijn motor laat gaan, zal hij den gewenschten arbeid met zijn schaafbank kunnen verrichten. De electrische stroom is dus eigenlijk degene, die hierbij den arbeid verricht.

Wanneer een voorwerp, door den toestand waarin het verkeert, in staat is arbeid te verrichten, dan drukt men dit kortheidshalve aldus uit: het voorwerp bezit arbeidsvermogen.

Uit het bovenstaande voorbeeld bleek reeds, dat een electrische stroom arbeidsvermogen bezit.

Arbeidsvermogen kan evenwel ook in andere vormen voorkomen, waarvan nu de voornaamsten in 't kort zullen worden aangegeven.

Voor het verrichten van allerlei arbeid, voor het voortbewegen van schepen en treinen wordt op groote schaal gebruikt gemaakt van stoommachines. Hierbij wordt stoom van hooge temperatuur in de machine toegelaten, deze brengt daarin de beweging van het werktuig tot stand en daarna laat men den stoom weer ontsnappen. Nu blijkt door eenvoudige meting met een thermometer, dat de ontsnappende stoom een veel lager temperatuur heeft dan de stoom, welke men in de machines heeft gevoerd. Het is dus duidelijk dat de warmte van den stoom eigenlijk ons de arbeid heeft geleverd, welke ons door toedoen van het werktuig ten dienste staat. Warmte is dus ook een vorm van arbeidsvermogen.

Om stoom voort te brengen is een stoomketel noodig, waarin kolen moeten worden gestookt. Het arbeidsvermogen van den stoom (de warmte) is dus weer afkomstig van de steenkolen, die door hun geschiktheid om te verbranden ons dit arbeidsvermogen kunnen leveren. Daar een verbranding tot de scheikundige verschijnselen wordt gerekend, noemt men het arbeidsvermogen dat de steenkool door zijn brandbaarheid bezit: scheikundig arbeidsvermogen.

Waar een rivier een waterval vormt, kan men het water, inplaats van het vrij te laten neerstorten, door een turbine voeren en deze arbeid laten verrichten. Dezen arbeid danken we aan de plaats, waar het water zich bevond, nl. de hoogte, en noemen daarom dezen vorm : arbeidsvermogen *van plaats* van het water.

Wil men een paal in den grond slaan, dan gebruike men hiervoor een heiblok, dat men vanaf een zekere hoogte laat vallen. Door de verkregen beweging kan het blok arbeid verlichten, want bij het neerkomen op den paal oefent het hierop de kracht uit, die noodig is om den weerstand te overwinnen, welke de grond aan het indrijven van den paal biedt. Omdat de vallende beweging van 't blok ons den noodigen arbeid levert zegt men: het heiblok bezit arbeidsvermogen *van beweging*.

De vraag is nu of wij arbeidersvermogen kunnen *voortbrengen* of dat wij slechts *gebruik kunnen maken van den grooten voorraad* arbeidsvermogen in de natuur. Inderdaad alléén dit laatste is het geval en dus is ook het zoeken naar een *voortbrenger* van arbeidersvermogen, een *perpetuum mobile*, vruchteloos, daar den mensch geen scheppende kracht is geschonken. Tot hiertoe dus werden de voornaamste vormen van arbeidsvermogen opgesomd en ten slotte vermeld, dat

een elementaire kennis van onze Kerk te missen, zullen de brochure van dr. Foerster met vrucht lezen. Minstens zullen zij er uit leeren, met hun altijd vaardig oordeel wat voorzichtiger te zijn.

„Men kan — zeg dr. Foerster — een radicaal tegenstander zijn van de sociaaldemocratie, maar men moet toonen zich onder de tegenstanders geschaard te hebben, niettegenstaande men een helder overzicht had over den omvang der sociale ellende, nauwkeurig bekend was met het wezen der moderne arbeidersbeweging en de klassieke schrijvers van het socialisme onbevooroordeeld bestudeerde. Datzelfde mag ongetwijfeld ook ten opzichte der Katholieke Kerk geëischt worden. Men heeft waarlijk geen recht, zich voorstander van wetenschappelijke kritiek te noemen, wanneer men in deze moeilijke kwestie zich reeds op een standpunt plaatst, voordat men de sociale, psychologische en paedagogische hoofdvragen bestudeerd heeft, waarmee alle instellingen der Kerk verband houden, eer men hare klassieke schrijvers en apologeten gelezen heeft en eer men over 't algemeen den aard en de beteekenis harer theorie en praktijk nauwkeurig poogde te begrijpen. Er heerscht onder onze ontwikkelden levendige belangstelling voor de godsdienstige gebruiken van de bewoners der Fidubi–eilanden of van Tibet. Ten opzichte van de Katholieke Kerk evenwel is de onwetendheid zelfs bij ernstige lieden ronduit hemeltergend — en dat tegenover een stichting, die niet zoo maar van vandaag of gisteren is en door een sekte of een paar sekten of waanwijzen in stand wordt gehouden, maar die als de moeder geldt van geheel onze beschaving en die niet alleen gedurende vele eeuwen de grootste, manlijkste zielen in geestdrift bracht, maar nog heden onder alle volkeren, talrijke mannen en vrouwen, rijk aan levenservaring. tot hare oprechte belijders telt en nog in onze dagen door haar geestelijke Orden in het vaderland en in den vreemde wonderen van opoffering schept, waarom zij openlijk of heimelijk door allen, die daarbuitenstaan, benijd wordt."

Een nieuw Record.

De „Lusitania", het reusachtige stoomschip van „Cunard Line", heeft weer een record geslagen in 't oversteken van den Oceaan.

Maandagmiddag 28 Augustus vertrok het schip van Liverpool naar New–York, waar het Zaterdagmorgen aankwam. Des avonds om 6 uur vertrok het weer en nu kwam het Zaterdagmorgen om 9 uur weer te Liverpool terug. Het had over de reis heen en terug dus slechts elf dagen gedaan.

Met alle man en macht trok men nu aan het werk om het schip te lossen en weer te laden zoodat het Maandagmorgen 11 Sept. weer naar New–York vertrekken kon met bijna 2000 passagiers. Daar kwam het Zaterdag weer aan, zoodat het schip dus driemaal binnen drie weken den Oceaan had overgestoken. Een tot dusver nog nooit vertoond stukje van vlugheid.

De Scheepvaart onzer Kolonie in 1910.

Wij hebben eenige dagen lang met genoegen zitten grasduinen in het jongste *Koloniaal Verslag* over het jaar 1910. dat ons de vorige week door de *Algemeene Landsdrukkerij* in den Haag werd toegezonden. Voor de meeste menschen zijn cijfers en statistieken een droge en vervelende, een niet door de worstelen lectuur. Doch wanneer men achter de beteekenis dier cijfers zoekt door te dringen en een beetje de kunst van combineeren verstaat, dan worden die dorre cijfers uiterst leerzaam, dan beginnen zij te leven en te spreken, dan tooveren zij U het werkelijk beeld van den economischen toestand onzer kolonie helder voor den geest. Als resultaat dezer lezing bieden wij onze eerste *sprokkeling* aan op het gebied der *scheepvaart* onzer haven in het afgeloopen jaar.

Gedurende het jaar 1910 werd de haven van Curaçao bezocht door 1588 schepen, metende te zamen 2.376.651 M^3 bruto. Onder dit getal behooren 319 stoombooten met een bruto–inhoud van 2.241.726 M^3. en 1269 zeilschepen met een bruto inhoud van bijna 135.000 M^3.

Wij willen deze cijfers eens vergelijken met die der 3 onmiddelijk voorafgaande jaren, en ook met 3 jaren die wat langer geleden zijn:

	schepen	bruto inhoud in M^3
in 1910:	1588	2.376.651
in 1909	1619	2.177.058
in 1908	1657	1 176.744
in 1907	1576	1.576.986
in 1900	1204	1.231.715
in 1890	1208	952.562
in 1880	1229	644.038

Dit lijstje is bijzonder leerzaam. Het overtuigt ons, dat van 1880 op 1900 dus in 20 jaar tijds het aantal schepen vrijwel stationair bleef, maar dat de gezamelijke inhoudsmaat bijna verdubbelde. Van 1900 tot 1908 daarentegen zien wij 't *aantal* schepen met ± 450 toenemen, terwijl de *inhoudsmaat*, na groote schommelingen, nog iets lager is geworden. In de laatste twee jaar komt opeens weer een heele ommekeer. Het aantal schepen gaat met 70 achteruit, **terwijl de inhoudsmaat in 2 jaar tijds verdubbelt.** Dat toont dus aan dat onze haven jaar op jaar door steeds *grootere* schepen bezocht wordt.

Of nog duidelijker op een andere wijze voorgesteld. De gemiddelde inhoudsmaat per schip was:

In 1880	524 M^3
In 1890	780 M^3
In 1900	1022 M^3
In 1910 bijna	1500 M^3

Deze cijfers bewijzen onomstootelijk, hoe dringend noodzakelijk de spoedige verbreeding van onze havenmond is. Vooral als men bovendien weet, dat, tengevolge van verzanding aan de oostzijde en aangroeiing van den koraalbodem aan de westzijde, de mond (zeezijde) van onze haven in de laatste jaren zoodanig is vernauwd, dat de minimumbreedte met 5 vaâm diepte, die in 1889 nog 60 Meter bedroeg, nu reeds tot 45 meter verminderd is, niettegenstaande de baggermachine nog jaarlijks 3 á 4000 M^3 zand en slik uit die havenmond opbaggert.

De toeneming onzer scheepvaart geeft dus alle reden tot verheugenis. Onze prachtige haven wordt dus steeds meer en meer een middelpunt van het groote wereldverkeer.

Toch hebben wij nog reden te over, om ons klein, heel klein en nietig te gevoelen. Daarom willen wij deze eerste sprokkeling eindigen met een scherp contrast door de scheepvaartbeweging in onze haven eens te vergelijken met die van de drie grootste zeehavens van het Europeesch Vasteland, met Hamburg, Antwerpen en de Nieuwe Waterweg (Rotterdam), de drie vinnigste concurrenten, die bij voortduring er op uit zijn, elkander voorbij te streven. Gemiddeld kwamen **per maand** te:

	HAMBURG.		ANTWERPEN.		ROTTERDAM.	
	schepen	R. Ton	schepen	R. Ton	schepen	R. Ton
in 1911	1513	1.093.000	571	936.437	848	991.313
in 1910	1431	1.036.000	563	894.886	824	937.573

Men houde wel in het oog, dat in bovengenoemd lijstje het *aantal* schepen word opgegeven, die *per maand* die havens bezochten, terwijl het cijfer voor Curaçao het *jaarlijksch* aantal noteert. Eveneens is van de eerste de *inhouds*-maat in Reg. Ton (á 2.83 M^3), van *onze* haven in M^3 voorgesteld. Om de vergelijking volkomen zuiver te maken, zouden wij van deze 3 Europeesche havens het aantal *schepen* met 12 en de tonnenmaat dus met $12 \times 2.83 = \pm 34$ moeten vermenigvuldigen;

Wat het vreemdelingenverkeer in onze haven betreft, zoo werden met deze schepen:

	aangebracht:	meegenomen:
in 1910	5236 pass.	5119 passagiers.
1909	4736 „	5885 „
1908	4712 „	4636 „
1906	5788 „	5082 „

De Haven van Rotterdam.

Een der voornaamste Engelsche tijdschriften op scheepvaartgebied „The Syzen" heeft meermalen geschreven over de Rotterdamsche haven. Een der laatste nummers bevat een beschouwing over de snelle behandeling welke aan goederen, die in Rotterdam worden aangevoerd, ten deel valt.

Een gedeelte volgt hier vertaald: „De gelegenheid om te lossen is te Rotterdam, vergeleken met die te Antwerpen en Hamburg, zóó uitmuntend dat er reeders zijn, die een meerdere vracht van 3 pence per ton vragen als hun schepen moeten lossen in de Belgische haven; en van meer beteekenis is nog, dat onlangs 9 pence per ton meer moest betaald worden voor een stoomboot uit de Zwarte Zee, alleen omdat men wenschte, dat deze te Hamburg zou worden gelost. Deze feiten spreken boekdeelen voor den uitnemenden naam, welken Rotterdam onder de eigenaars van schepen verworven heeft. De booten kunnen steeds onmiddelijk hun ligplaatsen bereiken en vaak is binnen een uur na de aankomst van het schip de lossing van de lading in vollen gang. Het is geen ongewoon gezicht om de drijvende graan–elevators te zien volgen in het zog van een binnenkomende graanboot, hen naast de stoomboot te zien vastmaken zoodra deze op haar ligplaats is en hun lange buizen, (welke het graan met een vaart van 200 ton in het uur uitzuigen,) in de luiken te zien brengen. Onlangs kwam een graanboot met 3300 ton uit de Oostzee, werd vastgemaakt te 6.30 's morgens en vertrok opnieuw naar zee te 4.30 dienzelfden namiddag, nadat haar geheele lading door middel van de elevators gelost was. Ook wat betreft de havenrechten bezit Rotterdam kennelijke voordeelen boven haar naastgelegen continentale mededingsters. Zoo zou b.v. een boot van 4000 ton in de Hollandsche haven ongeveer 70 pond sterling hebben te betalen; te Antwerpen zouden haar uitgaven onder dit hoofd komen op 120 pd. st. terwijl te Hamburg het verschuldigde niet minder dan 150 á 170 pst. zou bedragen. Een graanboot van den genoemden inhoud kan er op rekenen door de graan-elevators binnen 48 uur geheel gelost te zijn, terwijl schepen van 7000 ton zelden langer dan 3 dagen in de haven behoeven te blijven. Onlangs kwam een schip met 7536 ton graan aan verdeeld over 18 ruimen en was, volkomen ledig in 22 werkuren, een record waarop de Graan Elevator-Maatschappij alle reden heeft om trotsch te zijn."

Invoer en Uitvoer van Wapenen.

Memorie van antwoord.

Verordening tot wijziging van art. 98 der Algemeene Verordening Invoer, Uitvoer en Doorvoer 1908 (P.B. 1908 No. 33).

Met genoegen heeft ondergeteekende gezien dat verschillende leden van den Raad met hem van oordeel zijn, dat de vrije invoer van wapenen, den clandestienen uitvoer ervan in de hand kan werken.

Volgens hem is dit duidelijk.

Hoe betrekkelijk gemakkelijk zou het bijv. niet zijn om— gesteld de invoer van wapenen was vrij— een partij wapenen naar een der aan zee gelegen plantages te vervoeren en ze van daar uit clandestien naar een der naburige republieken over te brengen.

De sterkere controle, die er, bij vrijen invoer van wapenen noodig zou zijn, om den uitvoer ervan tegen te gaan, zou— zooals eenige leden blijkbaar terecht gevoelden— het vrije vreemdelingenverkeer ook niet weinig belemmeren en bemoeilijken.

Ook op den doorvoer van wapenen dient, volgens ondergeteekende, controle te worden uitgeoefend, om de goede verstandhouding met de naburige republieken, die voor de kolonie van zoo groot belang is, niet in de waagschaal te stellen. De leden, die vreezen, dat de bepalingen in deze te streng zullen worden toegepast en dat er zelfs niet enkele jachtgeweren en revolvers zullen mogen worden uitgevoerd, meent ondergeteekende te moeten mededeelen, dat het volstrekt niet in de bedoeling ligt in dien geest te gaan handelen: zooals trouwens tot nu toe ook nimmer is geschied.

Opdat de Raad zou kunnen zien hoe ondergeteekende deze aangelegenheid bij besluit denkt te regelen, legt hij hierbij een ontwerp-besluit over.

Het komt ondergeteekende voor, dat, waar art. 98 der Algemeene verordening I. U. en D. 1908 [P. B. 1908 No. 33] den Gouverneur reeds de bevoegdheid geeft, om den invoer van wapenen bij besluit te regelen, het rationeel is, dat ook de bepalingen betreffende den doorvoer en den opslag van wapenen bij besluit kunnen worden geregeld.

Ten einde de moeilijkheid uit den weg te ruimen, die, volgens enkele leden, soms bij het invoeren van kleine hoeveelheden vuurwerk ontstaat uit de verplichting om er vergunning voor te vragen, stelt ondergeteekende zich voor art. 1 van het besluit van 4 Juli 1911 [P B. No. 30] eenigszins te doen wijzigen, zoo dat bijv. het invoeren van 12¼ Kilogram vuurwerk, zonder vergunning, mogelijk wordt.

Willemstad, den 21n. October 1911.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

Onderdrukking ?

Wij voor ons kunnen zeer goed de afkeurende beslissing billijken, in de 2e Kamer op den 20en September gevallen ten opzichte van het veel besproken voorstel der socialistische kamerfractie. Geenszins echter volgt daaruit, dat de socialisten *niet* 't recht hadden om hun kiesrechteischen in de Kamer ter sprake te brengen.

Dat recht zouden wij niet gaarne willen betwisten en dat recht aan te tasten zou den naam van domperstaktiek verdienen.

Maar de zaken zóó voor te stellen, alsof dat recht Woensdag werd aangetast, is misleidend,

Wij vestigen er daarom de aandacht op, dat het Parlement bij de *letter* alleen van het „Reglement van Orde" niet leven kan.

Daar is bovendien noodig, dat het in een goeden geest wordt toegepast, en geen misbruik ervan gemaakt wordt. En evenmin als onze Constitutie in de Grondwet alleen ligt opgesloten, zoo kunnen ook voorts de zede, het gebruik in een Parlement onmogelijk gemist worden. Deze zal integendeel met nauwgezetheid moeten geraadpleegd worden en het is politieke immoraliteit haar niet te achten, maar met voeten te treden.

Nu stond de zaak zóó, dat de socialisten hun kiesrecht-eischen, waarvan ze zoo vervuld zijn, volgens recht en regel over eenige weken bij de algemeene begrootingsdebatten ter sprake konden brengen. Niemand zou er eenigen aanstoot aan genomen hebben, als de heeren dan naar hartelust over het algemeen kiesrecht en hun betooging hadden gesproken, zelfs niet wanneer zij daardoor op de gewone wijze hun onevenredige plaats in de „Handelingen" weer opeischten. Maar waartegen verzet billijk en, gezien het overvragen der roode broeders, noodzakelijk was, dat is hun eisch om de algemeene–kiesrecht–kwestie te stellen ten tijde en ter plaatse, waar het hun slechts belieft.

Dan vraagt men niet in het socialistische kamp, wat billijk is ten hunnen aanzien. Zij vinden eenvoudig *alles* billijk, *alles* hun recht.

Maar hun recht was het in de verste verte niet, dat het gebruik, om geen Adres van Antwoord te zenden, werd op zij gezet, om hun slechts gelegenheid te geven te zeggen, wat zij over eenige weken wéér zeggen zouden, geen recht dus, dat de parlementaire gebruiken werden verbroken om hun toch slechts gelegenheid te geven tot „puur verknoeien van den tijd", zooals het in liberalen mond heette.

---

de menschen slechts gebruik kunnen maken van den grooten voorraad arbeidsvermogen, in de natuur aanwezig, doch dit niet zelf kunnen voortbrengen. Dat dit inderdaad zoo is, zal nu door eenige voorbeelden worden verduidelijkt.

Een eerste bron van arbeidsvermogen in de natuur is gelegen in de beweging van de lucht, de wind. Dit arbeidsvermogen van beweging der luchtdeeltjes kan men zich ten nutte maken door het opstellen van een windmolen of windmotor, welke door de verkregen beweging zelf weer in staat is arbeid te verrichten van den meest uiteenloopenden aard. Deze arbeid wordt ons dus feitelijk door de natuur geschonken en kost ons niets, behalve de onderhoudskosten van den windmolen. De reden, dat evenwel een zoo goedkoope arbeidsleverancier betrekkelijk weinig in gebruik is, is deze: voor een *regelmâtig* bedrijf is een zoo sterk *veranderlijke* beweegkracht als de wind is, in de meeste landen totaal ongeschikt. (In onze kolonie daarentegen is door den geregelden Passaatwind van deze beweegkracht uitstekend partij te trekken en nog veel meer dan tot nu het geval is).

Nog minder dan de wind bezit de zonnewarmte geschiktheid om direct voor arbeidslevering gebruikt te worden. Een enkele maal is wel eens een constructie uitgevoerd, waarbij door middel van spiegels de zonnewarmte op een stoomketel werd geconcentreerd, doch tot een veelvuldige toepassing is het nooit gekomen, omdat hier de bezwaren der veranderlijkheid nog in veel sterker mate gelden dan bij den wind.

Veel belangrijker is evenwel het gebruik van een derde bron van arbeidsvermogen in de natuur, die van het water ter plaatse, waar zich watervallen vormen. Zooals in het vorige artikel werd aangeduid, voert men het water, inplaats van het vrij te laten vallen, door een buis naar een turbine, aan den voet van den waterval opgesteld. Dit werktuig komt door het neerstroomende water in snelle ronddraaiende beweging en het arbeidsvermogen van plaats van het water is aldus omgezet in arbeidsvermogen van beweging der turbine. Dit laatste wordt meestal gebruikt tot het drijven van een dynamo, waardoor nu weer het arbeidsvermogen van beweging wordt omgezet in electrisch arbeidsvermogen. Zooals bekend is, kan een electrische stroom door kabels over groote afstanden worden voortgeleid en het aan den waterval onttrokken arbeidsvermogen over een groot gebied worden verdeeld, teneinde nuttig te worden aangewend voor het drijven van fabrieken of voor verlichting.

Maar ook daar, waar geen watervallen zijn, treft men electrische centralen aan. Waaraan ontleenen deze dan hun electrisch arbeidsvermogen, dat zij door hun kabelnet rondzenden? De steenkool (dus weer een natuurproduct) is hier de arbeidsleverancier. Door het in de steenkool aanwezige scheikundige arbeidsvermogen kan bij de verbranding warmte worden ontwikkeld, welke aan den stoom wordt medegedeeld. De warmte van den stoom wordt in de stoommachine omgezet in arbeidsvermogen van beweging, dit laatste doet de dynamo ronddraaien, welke ons ten slotte electrischen stroom levert. Ook hier danken wij dus het verkregen arbeidsvermogen aan den voorraad hiervan. welke in de natuur is opgehoopt in het scheikundig arbeidsvermogen der steenkolen. Houdt men met stoken op, dan brengt de stoomketel geen stoom meer voort. de stoommachine en daarmee ook de dynamo staan stil, en met de levering van electrisch arbeidsvermogen is het uit.

Uit het voorgaande blijkt genoegzaam dat, op welke wijze ook arbeid wordt verricht. deze ten slotte te danken is aan den in de natuur aanwezigen voorraad arbeidsvermogen, en dat alle machines, welke wij gebruiken slechts beoogen het omzetten van arbeidsvermogen in een anderen vorm, waarvan wij partij kunnen trekken. Nu kan de vraag gesteld worden: krijgt men soms bij die omzetting méér arbeidsvermogen in den nieuwen vorm, dan oorspronkelijk in de natuur aanwezig was? Levert b.v. een centrale méér electrisch arbeidsvermogen, dan de verbruikte steenkolen bezaten? Was dit inderdaad het geval, dan zou men arbeidsvermogen hebben *voortgebracht*, doch de practijk leert het tegenovergestelde. Nauwkeurige metingen op velerlei gebied hebben zonder uitzondering geleerd, dat bij elke omzetting van arbeidsvermogen men in den nieuwen vorm *minder* arbeidsvermogen krijgt dan in den oorspronkelijken vorm aanwezig was. Het door de centrale geleverde electrische arbeidsvermogen bedraagt minder dan hetgeen in de steenkolen aanwezig was. Bij *elke* omzetting van arbeidsvermogen treden verliezen op (door lekkage, door wrijving enz) welke men wel kan trachten te verkleinen, maar die men *nooit* kan opheffen.

Daarmee is het zoeken naar een *perpetuum mobile* veroordeeld. Het is in strijd met de wetten der natuur, dat een werktuig ten eeuwigen dage arbeid zou leveren *uit zich zelf*. Het zou dan noodzakelijk ten eeuwigen dage arbeidsvermogen aan de natuur moeten ontleenen, zelfs meer dan het ons kan leveren. Het strijdt met onze ervaring te veronderstellen, dat wij, door aan een machine een beperkte hoeveelheid arbeidsvermogen mee te deelen, daarvoor een onbeperkte hoeveelheid arbeidsvermogen, eeuwen achtereen, zouden terugkrijgen.

Nu blijft nog een laatste punt ter bespreking over: als men van het verrichten van arbeid afziet, kan men dan een werktuig samen stellen, dat steeds uit zich zelf in beweging blijft? Laat men het feit buiten beschouwing, dat een dergelijke constructie bitter weinig nut zou hebben, omdat het nergens dienstbaar voor te maken is, dan moet ook hier weer gezegd worden, dat dit denkbeeld niet verwezenlijkt kan worden. Al behoeft zoo'n machine geen arbeid te leveren welke den mensch nuttig is, zoo ondervinden de onderdeelen er van bij hun bewegingen wrijvings– en andere weerstanden, waarvan het overwinnen arbeid kost. Ook hier kan die arbeid niet uit niets ontstaan, uit zich zelven kan dus ook het werktuig niet in beweging blijven.

Ten slotte nog dit practische bezwaar: elk bewegingsmechanisme is aan slijtage onderhevig, de beweging er van voert dus na langer of korter tijd tot vernietiging.

Waar het probleem van het *perpetuum mobile* eeuwen achtereen als een der belangrijkste vraagstukken gold, is het zeker opmerkelijk, dat juist door den grooten vooruitgang der menschelijke wetenschap de onuitvoerbaarheid er van gebleken is. Hoe verder de kennis der natuurverschijnselen voortschrijdt, hoe talrijker de wegen, die ons openstaan om deze ten nutte van de menschheid aan te wenden. Doch tevens worden wij tot de erkenning gebracht, dat wij niets vermogen tot stand te brengen, wat strijdt tegen de wetten, waaraan alles in de grootsche schepping onderworpen is.

J. CHR. DEUSS, Wkt. Ing.

Berichten uit de Kolonie.

Hoog bezoek.

Gisteren morgen bezocht de Heer Gouverneur, vergezeld van zijn militairen adjudant den Heer H. P. PIEPER en den Heer W. A. J. T. ZELLE, directeur van Openbare Werken, de gebouwen van het Krankzinnigen Gesticht *Montecristo* en werd door de Directie ontvangen en overal rondgeleid

Kerkelijke Berichten.

Gisteren 27 October zijn met het *SS. Oranje Nassau* van de K. W. I. M. van Amsterdam vertrokken de Eerw. PP. S. F. VAN DE PAVERT, F. P. HENDRIKS die van hun verlof naar de kolonie terugkeeren. Met hen komen voor het eerst mede de EE. Paters. P. J. TER MAAT (broeder van den H. E. Pater Vicaris) en P. A. SARIS en 3 Eerw. Zusters van Roosendaal voor het Bijz. Onderwijs.

De Stoomwals.

Naast het nachtasyl der dakloozen vóór het R. K. Kerkhof aan den Rooden weg, Overzijde, is men bezig een houten gebouw op een gemetselde fundeering op te trekken.

Het is bestemd om als bergplaats te dienen voor de stoomwals, die onze hoofdstraten volgens het systeem *Macadam* zal verharden. Deze machine zal een gewicht hebben van 10 ton. Het schijnt dus wel dat deze stoomwals binnenkort kan verwacht worden.

Nu het werkvolk van Openb. Werken daar toch in de nabijheid aan den arbeid is, zouden wij in overweging willen geven, dat gebouw der dakloozen zoowel van binnen als van buiten eens een goede schoonmaakbeurt te geven. De muren zitten van onder tot boven volgeladen met nesten van stof en spinnewebben, het ziet er uit, of er nog nooit, zoolang het bestaat een stof- of witkwast aan het werk gezet is.—

Wij loopen anders gevaar, onze spreekwoordelijke *Hollandsche zindelijkheid* oneer aan te doen.

Overleden.

Tot de meer bekende persoonlijkheden, die in de laatse acht dagen overleden zijn, behooren:

De Heer G. DE HASETH DAAL, die vorigen Zaterdag overleed op de plantage „Groot Santa Martha."

De Heer CARLO SIMON BOOM, die de 2 Maart 1831 op Bonaire geboren, na een langdurig ziekbed alhier ll. Dinsdag overleed, en door een buitengewoon talrijke schare vrienden begeleid den volgenden dag grafwaarts werd gedragen. Aan beide families betuigen wij onze oprechte deelneming.

Fransche Kabel.

Met de Hollandsche boot *Prins der Nederlanden* vertrekt eerstdaags van hier de Heer E. ARNOUX, Directeur van den Franschen kabel op dit eiland.

Motortram.

In de laatste dagen hebben de beide motorwagens van de nieuwe tramlijn geproefstoomd. En naar wij vernomen, met succès. Maandag zouden de drie chauffeurs door een commissie geëxamineerd worden, zoodat er alle kans is, dat de officieele opening in de eerste dagen van de komende week kan verwacht worden. Op eenige punten zouden wij de aandacht willen vestigen.

1o. dat er bepaalde uren en minuten van vertrek worden vastgesteld, zoodat een ieder met zekerheid te voren er op kan rekenen, wanneer er een tram vertrekt. Wij verwachten dit ook wel, omdat er met bijzonderen indruk reeds is bekend gemaakt, dat er een accuraat loopende klok in elken wagen zal opgehangen worden. Waarvoor zou die anders moeten dienen?

2o. Dat er op bepaalde punten van den weg *haltes* worden gemaakt, en dat op *deze* punten *alleen* de tram zal ophouden om passagiers op te nemen. Men moet een publieke tram niet beschouwen als een huurrijtuig, dat men naar verkiezing eenige minuten kan laten wachten.

3o. Het tarief zal zijn 10 cts per rit, maar er is nu reeds aangekondigd, dat de exploiteur het recht heeft, dat tarief te verhoogen tot 12½ cts. Wij vermoeden, dat die prijsverhooging, zoodra deze tram voldoende populariteit verkregen heeft, niet lang op zich zal laten wachten.

Daarom zouden wij dit in overweging willen geven. Op andere plaatsen vindt men het gebruik de lijn in verschillende secties te verdeelen. Dat stelsel zou men hier ook kunnen toepassen, en dan bij de remise of wachtlokaal op Pietermaai de grens lijn trekken. Het is billijk, dat wie een grooteren afstand aflegt, daar ook méér voor betaalt. Men zou dan een dubbel tarief kunnen invoeren, nl. van 12½ ct. voor het geheele traject van Punda tot achter Scharloo en van 7½ cts voor een der eindpunten uit tot aan de remise van Pietermaai of omgekeerd.

Wij hebben zoo'n voorgevoelen, dat de publieke opinie het hierin geheel met ons eens zal zijn.

Water, water, water.

Naar wij vernemen, kan binnen enkele dagen weer de geregelde levering van gedestilleerd water verwacht worden door de waterleiding.

Nog nooit willicht is het gemis van dat water zóózeer gevoeld als juist in de laatste dagen, nu de droogte maar aanhoudt, en de prijs van het drinkwater steeds stijgende blijft.

Onze mijningenieurs.

Met de Duitsche stoomboot *Sachsenwald* zijn Donderdagmorgen Prof. J. A. GRUTTERINK en G. DUYFJES via St. Thomas en Hâvre naar het Moederland teruggekeerd. Met de Hollandsche boot was reeds vooraf een lading van 47 kisten met meer dan 1000 boormonsters van de St. Barbara-phosphaat-lagen naar Delft verzonden. Omdat daar aan de Technische Hoogeschool een groot aantal assistenten en een 1ste klas Laboratorium voor de chemische analyse dezer phosphaatmonsters ter beschikking staat, zal dit onderzoek dáár vlugger en accurater kunnen plaats vinden dan zulks hier mogelijk was. Eerst na deze analyseering zal het *volledig* rapport over de St. Barbara mijnen kunnen worden opgemaakt en ingediend. Dan kan de St. Barbara-kwestie verder alle instanties doorloopen, die óf wel tot voortzetting der ontginning door Mr. GODDEN óf tot onteigening door het Gouvernement zullen leiden. Wat de uitslag dier onderhandelingen zal zijn, is vooralsnog met geen zekerheid te bepalen. In verband hiermede verdient nog de aandacht, hetgeen, in het pas verschenen *Koloniaal verslag* over 1910 in bijlage R daarover de mijningenieur G. DUYFJES zegt, dat hoewel het waarschijnlijk was, dat aan hem (Duyfjes) „het instellen van een onderzoek op de plantage *Santa Barbara* zou worden opgedragen, het toch nog geenszins zeker was, dat dit onderzoek zou doorgaan, *aangezien er in de eerste maanden van 1910 onderhandelingen gevoerd werden over een mogelijke schikking tusschen partijen.*"

Wij kunnen nu weer opnieuw beginnen met: *heel geduldig den loop der gebeurtenissen af te wachten.*

Gedecoreerd.

Door Generaal J. V. GOMEZ president van Venezuela zijn vereerd met der 3e. klasse van de Buste van Bolivar de Heeren MORRIS E. CURIEL en MOISES H. COHEN HENRIQUEZ, en met de 4e. kl. JEUDAH A. DE LIMA JR. Aan al deze Heeren onze gelukwenschen.

Regenval op Curaçao.

gedurende de maand Sept. 1911

Fort Amsterdam	7.2	m.M.
Westpunt	4.1	„
Plantage Siberie	37.	„
Klein Sta. Martha	8.2	„
Hoffi Abao	6.7	„
Cas Chikito	3.	„
Groot St. Joris	1.6.	„
Klein St. Joris	0.	„
Santa Rosa	1.3	„
Beekenburg	10.	„
Noordkant	15.5	„
Plantage Knip		

Officieele Berichten.

Aan den Heer R. J. BEAUJON JR. belast met het opmeten van het domein op Bonaire, is wegens gewichtige redenen een maand verlof naar Curaçao verleend.

Rapport Jhr. H. W. van Weede.

Deze heer, Nederl. gezantschapssecretaris te Washington, die in Februari van dit jaar een 14 dagen alhier doorbracht, heeft een rapport over dat bezoek aan onze haven uitgebracht, dat door den Minister van Buitenlandsch Zaken waarschijnlijk werd bevonden om in het *Oranjeboek* te worden opgenomen. Het is werkelijk een degelijk, praktisch stuk, dat stellig een goeden indruk zal maken, en veel zal bijdragen tot verbetering van onze haven.

Duurte der Levensmiddelen.

Uit alle landen van Europa komen klaagliederen over de stijgende prijzen der eerste levensmiddelen. En hier op Curaçao is het al niet beter gesteld. Deze week is de prijs van het maismeel reeds tot 15 cts. per kan gestegen.

Nu dit artikel langzamerhand zeer schaarsch is geworden op ons eiland, jagen de kooplui den prijs er van kunstmatig in de hoogte.

Juist nu er alle hoop was dat het *SS. Prins Willem III* van de K. W. I. M. deze week een grooten voorraad maismeel uit New-York zou aanvoeren, werden zoowel de kooplui als de arme bevolking hierin danig teleurgesteld. Meer dan 3000 stuks vrachtgoederen voor Curaçao bestemd, werden door deze boot te New-York achtergelaten wegens de buitengewone groote lading, die het voor Haïti moest meenemen en later door de Agenten der My. met een der bananen-booten voor Suriname naar Demerara verzonden, om aldaar door de passeerende *Prins der Nederlanden* te worden opgeladen. Het is te hopen, dat deze boot dezen morgen die lading heeft meegebracht.

Nu de revolutie in Haïti geëindigd en de koffieoogst verscheept is, komen de bestellingen van daar te New-York bij menigte in. Maar te betreuren is het, dat Curaçao daaronder te lijden heeft. Ook voor de K. W. I. M. beteekent dit een schadepost, want zooals ons ter oore kwam, hebben verscheidene kooplieden alhier aan hun leveranciers in New-York laten weten, voorloopig geen lading meer voor Curaçao met de stoombooten der K. W. I. M. te verzenden. Nu zegt onze collega *El Imparcial* in zijn nummer van gisterenavond wel vernomen te hebben, dat de Agenten in New-York hebben laten weten, dat zulke onregelmatigheden in het vervolg niet meer zullen voorkomen. Doch het blijft de vraag of dergelijke omstandigheden niet opnieuw kunnen samentreffen, en ook of onze kooplieden zich wederom aan die onzekerheid en die risicó zullen willen blootstellen.

Als die groote toevloed van lading nog lang blijft aanhouden, zou het dan niet mogelijk zijn, dat het vrachtenschip, dat te New-York renteniert, tijdelijk in de vaart te brengen tusschen New-York en Curaçao?

Een Komeet.

In den morgen van den 25e Oct. was de komeet Brooks voor 't eerst voor ons goed zichtbaar. Zij komt ongeveer kwart over 4 uur op, een weinig ten Noorden van het Oostpunt en vertoont een vrij langen staart, die naar het N-W, in het sterrenbeeld „de Leeuw" is gericht. Tegen 5 uur is alleen de kern nog goed zichtbaar, wijl de opkomende dageraad de staart spoedig verzwakt. Gisteren ten 4.40 's morgens had zij den volgenden stand:

Hoogte boven den horizon	6½°.
Rechte klimming	187°.
(in het sterre beeld „de Maagd.")	
Noordelijke declinatie	8°.
Schijnbare lengte van den staart	+ 18°.

De kern doet zich zien als eene ster van de 1e grootte.

In helderheid wint de kern het van die der komeet „Halley." Zij teekent scherper af en is niet in zoo'n waas gehuld.

Indien deze staartster werkelijk de komeet „Brooks" is, dan heeft zij een omloopstijd van 7,1 jaar en zal waarschijnlijk 11 Nov. in het perihelium staan.

In 1889 is deze komeet 5-deelig gezien; de komeet met 4 kleine begeleiders; deze laatste zijn in 1908 niet meer waargenomen.

Kabelnieuws.

Marokko. Nu weer komen berichten dat de onderhandelingen met Frankrijk en Duitschland niet vóór 7 November zullen geëindigd zijn. Tot nog toe wordt door beide partijen alles strikt geheim gehouden. Het schijnt wel zoowat zeker, dat Duitschland een groot deel van den Congo zal krijgen, en daarvoor aan Frankrijk een klein deel van het noorden van Kamerun aan Frankrijk zal afstaan. Ook zal de grensscheiding van Togo tusschen de beide partijen geregeld worden.

China. De opstandelingen, die de republiek in Hankow hebben uitgeroepen, schijnen zich tot nu toe te kunnen handhaven. In deze plaats zijn 800 aanhangers van de dynastie der Manchu's omgebracht. De troepen der regeering lijden telkens de nederlaag. De revolutionairen waren reeds voornemens naar de hoofdstad Peking op te rukken.

Amerika en Japan gaan zich nu ook met deze aangelegenheid bemoeien. De eerste om zijn eigen onderdanen te bescherming te nemen. Japan om de zaak van het regeerende vorstenhuis te verdedigen.

Tripoli. Het gaat Italië niet voor den wind. De oorlog zal wel langer duren, dan men verwacht had. De vloot van Turkije houdt zich nog steeds achteraf verscholen. Zij is de Dardanellen nog niet gepasseerd. De troepen van Italië te Tripoli hebben geducht te lijden van de cholera. En toch wordt opnieuw weer 20.000 man in gereedheid gebracht om daarheen verzonden te worden. De Italiaansche vloot heeft de stad Benghazi gebombardeerd, waarbij meer dan 4000 dooden en gewonden vielen.

Portugal. De reactie tegen het republikeinsch bewind houdt aan. Ook de hoofdstad schijnt tegen het bestaande bestuur partij te kiezen. Er hadden daar oproeren plaats. Het ministerie is afgetreden.

— Laatsleden Zondag heeft er opnieuw een hevige storm gewoed in het Kanaal en de Noordzee.

✠ Zuster Philomena.

Bij het ter perse gaan onzer courant, gewerd ons het bericht, dat de Eerw. Zuster PHILOMENA in den hoogen leeftijd van 83 jaren in het St. Elisabeths-gasthuis is overleden. Zij bracht bijna 60 jaar in onze Missie door.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

76 ratten
41 muizen.

Uit de naburige Republieken.

Colombia.

Volgens de cijfers door het Ministerie van Onderwijs bekend gemaakt, bedraagt het aantal inwoners van de republiek Colombia tegenwoordig 4.143.632.

Venezuela.

Berichten uit Venezuela melden, dat er in den avond van 18 October ten 7 uur een hevige schok van aardbeving is waargenomen in het oostelijk gedeelte van Venezuela, beginnend bij Cumaná, verder doorloopend tot aan Aragua, Maturin, en het binnenland van den Staat Guayana. Van persoonlijke ongelukken of materieele schade is nog niets bekend geworden.

— De eigenaars van koffieplantages zijn erg in hun nopjes, dat de prijzen der koffie omhoog gaan. Vorige week stond deze te Caracas genoteerd voor 22 % peso per quintal.

— Door het Ministerie van Financiën is deze maand 44.525 bol. beschikbaar gesteld tot afbetaling der interest van de nationale schuld.

— Eveneens is door datzelfde Ministerie de som van 312.756 boliv. ter beschikking en ter verdeeling gesteld van de volgende landen: België, Frankrijk, Mexico, de Vereenigde Staten, Spanje, Holland, Zweden en Noorwegen.

— Volgens het verslag van den Heer E. L. REES, den directeur van den export van bevroren vleesch uit Venezuela, is er tot nu reeds een hoeveelheid van 9130 runderen aan bevroren vleesch tot een waarde van 1.074 493 boliv. uitgevoerd, en heeft daarmede Venezuela voor da artikel zich een plaats veroverd op de Europeesche markt.

— De vorige week is het 3de stuk van het stalen dok van Puerto Cabello te water gelaten.

— Als eerste maatregel tot verbetering van het onderwijs in Venezuela, is door den Minister van openbaar onderwijs bij circulaire aan al le inrichtingen van onderwijs zoowel van jongens als van meisjes gelast, dat voortaan den Zaterdag door de kinderen moet gebruikt worden voor zoogenaamde schoolwandelingen, hetzij in de vrije lucht in op het open veld, hetzij naar de openbare plantsoenen of Museums, juist zooals dat in andere beschaafde landen gebruikelijk is.

— In de zitting van het Congres op Maandag ll. kwam het wetsvoorstel omtrent de *Bankinstellingen* ter tafel

Het ontwerp, bestaande uit 45 articulieren, werd artikelswijze in behandeling genomen, waarbij alleen de art. 14 en 24 een kleine wijziging ondergingen.

Buitenland.

FRANKRIJK.

De ramp te Toulon.

Naar aanleiding van de ramp te Toulon, geeft de „Gil Blas" een interessante persoonsbeschrijving van Jaurés, den commandant der „Liberté", een artikel, dat tevens een eigenaardig licht werpt op de vriendjes-politiek van de Fransche republiek. Volgens genoemd blad zou Jaurés geheel onbekwaam zijn, het commando over een oorlogschip te voeren, en hij heeft zijn loopbaan slechts aan den invloed van zijn broeder, den bekende socialistenleider te danken.

De „Gil Blas" beweert, dat ook kapitein Jaurés socialist is, maar in tegenstelling met zijn broer geen practisch politicus, doch een dweper, die het hoofd vol heeft van een heel eigenaardig humanisme. Zoo duldde hij niet, dat zijn matrozen volgens zijn meening onwaardige werkzaamheden, als het reinigen van metaaldeelen en het waschen van het dek, deden. Hij liet de „Liberté" geheel vervuilen, juist, zooals hij het met

den kruiser „Galilée" had gedaan, dien hij te voren commandeerde, en die wegens zijn afzichtelijk vuil van buite en het ongedierte binnen in het schip in de geheele vloot berucht was. Het kostte zijn opvolger op de „Galilée" heel wat moeite, den kruiser weer van alle smet te zuiveren.

De discipline aan boord laat bij Jaurès alles te wenschen over, want hij behandelt zijn manschappen slechts met zedenpreeken en geldstraffen, waarbij dan de loonaftrek den matrozen weer ten goede komt, daar deze gelden voor de bestraften op een spaarbank worden uitgezet. Tengevolge van deze methoden van den commandant zou de verwaarloozing der bezetting van de „Liberté", zooals genoemd blad beweert, van dien aard zijn, dat men er zich geen begrip van kan vormen. Ten slotte herinnert de „Gils Blas" er aan, dat bij de vlootrevue voor Toulon de „Liberté" bijna met de „Democratie" in botsing is gekomen, daar zij een verkeerde stuurmanoeuvre zou hebben uitgevoerd, terwijl Jaurès zelf boven op de commando-brug stond.

Tripoli.

Aan de hand van een inzender in de „Frankf. Ztg." laten wij hier enkele belangwekkende bijzonderheden over Tripoli, het oorlogsterrein in den strijd tusschen Italie en Turkije, volgen. Wat de bodemgesteldheid betreft vormt het eigenlijke Tripoli, dat een oppervlakte heeft ongeveer zoo groot als het Duitsche Rijk, maar met slechts 660.000 inwoners, een gedeelte van de groote Afrikaansche woestijnhoogvlakte en haar overgang naar de Middellandsche Zee. In geologisch opzicht is Tripoli van heel andere gesteldheid dan de Atlaslanden Marokko, Algiers en Tunis. Tripoli onderscheidt zich van het jongere gebied van de Middellandsche Zee, doordat er vulkanische en waarschijnlijk ook seismische verschijnselen niet voorkomen.

In de oudheid, onder de Romeinsche heerschappij in de eerste eeuwen na Christus, was Tripoli een van de rijkste provinciën van Rome, beroemd door de geweldige hoeveelheden graan en olijven, die het voortbracht. De invallen der Arabieren waren noodlottig voor het land. Tripoli werd een berucht zeerooversnest, dat pas de Turken in de eerste helft der vorige eeuw voorgoed opruimden.

Sedert 1835 heeft het land, hoewel de Turksche machthebbers het op wreede wijze uitzogen, zich dikwijls economisch trachten te verheffen. Vooral in de laatste tientallen van jaren is de vooruitgang er onmiskenbaar. Maar slechts een uiterst klein gedeelte van het land is voor den landbouw ontgonnen. De tegenwoordige ontginning van den bodem bepaalt zich tot een smalle strook langs de kust, waar oasen met dadelpalmen, door onbebouwde landstreken van elkaar gescheiden, op elkaar volgen, verder tot de zoogenaamde Dzjebel (den bergachtigen rand, die op het 70 KM. breede vlakke kustland aansluit) met tuinbouw, en eindelijk verschillende oasen in het binnenland.

Slechts enkele gedeelten van het vlakke kustland zijn met gerst of tarwe bebouwd. Volgens Engelsche consulaire verslagen, levert het vilajet Tripoli ongeveer 500.000 HL. gerst in een gemiddeld, 750.000 HL. gerst in een goed jaar op. De opbrengst van olijfolie is tegenwoordig niet meer voldoende voor de behoeften van het land zelf. De dadels, met name die welke aan de kust groeien, zijn niet geschikt voor uitvoer.

De regentijd duurt gewoonlijk van October tot Maart. In de overige maanden is regen er zeer schaarsch. In de zomermaanden Juni, Juli en Augustus valt er zelfs in het geheel geen regen. Het verschroeide land vertoont zich dan als een woestenij aan het oog van den reiziger. De regen, die in den winter valt, is gewoonlijk voldoende voor het kustland (in Tripoli valt gemiddeld 450m. M. in een jaar), maar de schommelingen in de hoeveelheid regen zijn dikwijls zeer sterk. Op een jaar met een voortreffelijken oogst volgt dikwijls misgewas en hongersnood. Zoodoende kan de veeteelt zich ook niet goed ontwikkelen, bij gebrek aan altoos bruikbare weiden. Men zal in de toekomst dus vooral voor een goede kunstmatige beproeiing zorg te dragen hebben.

De beteekenis van Tripoli voor den handel is gering. De kust is ongunstig voor het scheepvaartverkeer en moeilijk toegangelijk. De stad Tripolis bezit de eenige goede haven, die echter nog niet eens volkomen veilig, maar stellig voor verbetering vatbaar is. Daar heeft zich de heele handel met het buitenland samengetrokken.

Toch wordt Tripoli, ondanks alle moeilijkheden, welke de ontginning medebrengt, een land geacht, dat nog wellicht eenige toekomst heeft.

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar en Beleenbank* van 2 Maart 1910 t/m 31 Augustus 1910, onder No. 1427 C t m N. 9668 C, zal plaats hebben op Donderdag den 26 October a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht der verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 23 Oct 1911.

De Voorzitter,

A. JESURUN.

DANKBETUIGING.

De Commissie voor 't huldeblijk ter nagedachtenis van den Heer

ELIAS S. L. MADURO

zegt hierbij hartelijk dank aan allen, die voor genoemd huldeblijk hebben bijgedragen.

Zij beveelt het door haar gestichte

„ELIAS S. L. MADURO-FONDS,"

waarvan het door de famlie aangewezen Bestuur gaarne bereid is verdere bijdragen in ontvangst te nemen, ten zeerste aan in de belangstelling van 't publiek.

Curaçao, den 25sten October 1911.

De Commissie voornoemd,

M. DE LEAO LAGUNA, Voorzitter.

D. I. QUERIDO, Secretaris.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 21 OCT. — 4 NOV.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Caracas	Furst	24 Oct.	La Guayra	25 Oct	New-York
Maracaibo	G W Goodman	28 „	New-York	28 „	Maracaibo
Maracaibo	„	2 Nov	Maracaibo	2 Nov	New-York
Philadelphia	H Highborn	2 „	New-York	2 „	La Guayra
Philadelphia	„	7 „	La Guayra	8 „	New-York
Merida	A. Johanson	25 Oct	Maracaibo	25 Oct	Maracaibo
Merida	„	29 „	Maracaibo	30 „	La Guayra
Merida	„	1 Nov.	La Guayra	3 Nov	Maracaibo
Pr. Willem III	C v Baaren	24 Oct.	New-York	25 Oct	Amsterdam
Pr. der Nederl.	J C Metus	28 Oct	Amsterdam	29 „	New-York
Pr. Willem I	A R Nyboer	5 Nov	New-York	6 Nov.	Amsterdam
Sachsenwald	M Mutrich	24 Oct.	Pto. Colombia	26 Oct.	Hamburg
Albanian	Harrison	27 „	Liverpool	28 „	Brunswick •
Patagonia	M. Malchow	1 Nov.	Hamburg	3 Nov	Hamburg

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Refugio H	21 Oct.	Aruba	*Victorine V*	21 Oct.	Pampatar
Hungaria H	21 „	Bonaire	*Meteor H*	21 „	Bonaire
Yane V	22 „	Maracaibo	*Hungaria H*	21 „	Bonaire
Meda H	23 „	Maracaibo	*Refugio H*	23 „	Aruba
Hungaria H	24 „	Bonaire	*Olinda H*	24 „	Barahona
Juan Luis H	25 „	Aruba	*Margarita C*	24 „	Rio Hacha
Gaviota H	25 „	Maracaibo	*Carmen Josefa*	25 „	Maracaibo
Meteor H	26 „	Bonaire	*Virginia D*	25 „	Sánchez
Refugio H	28 „	Aruba	*Hungaria H*	25 „	Bonaire
			Juan Luis H	26 „	Aruba
			Perla de Osama	1 Nov.	Sto. Domingo

• via Pto. Cabello.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

Las propiedades alimenticias y nutritivas del aceite de hígado de bacalao dependen en absoluto de las grasas que entran en la composición natural del aceite. Estas grasas son digeridas y asimiladas con mucha más facilidad que las otras, debido á la presencia en el aceite de bacalao de ciertos compuestos lerivados del hígado, que permiten la pronta emulsificación del aceite por los fluidos del estómago—y hacen que su absorción por la membrana mucosa se lleve á efecto con más facilidad y con más rapidéz que la de ninguna otra grasa.

Drukker:
B. L. BOGAERS.